

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

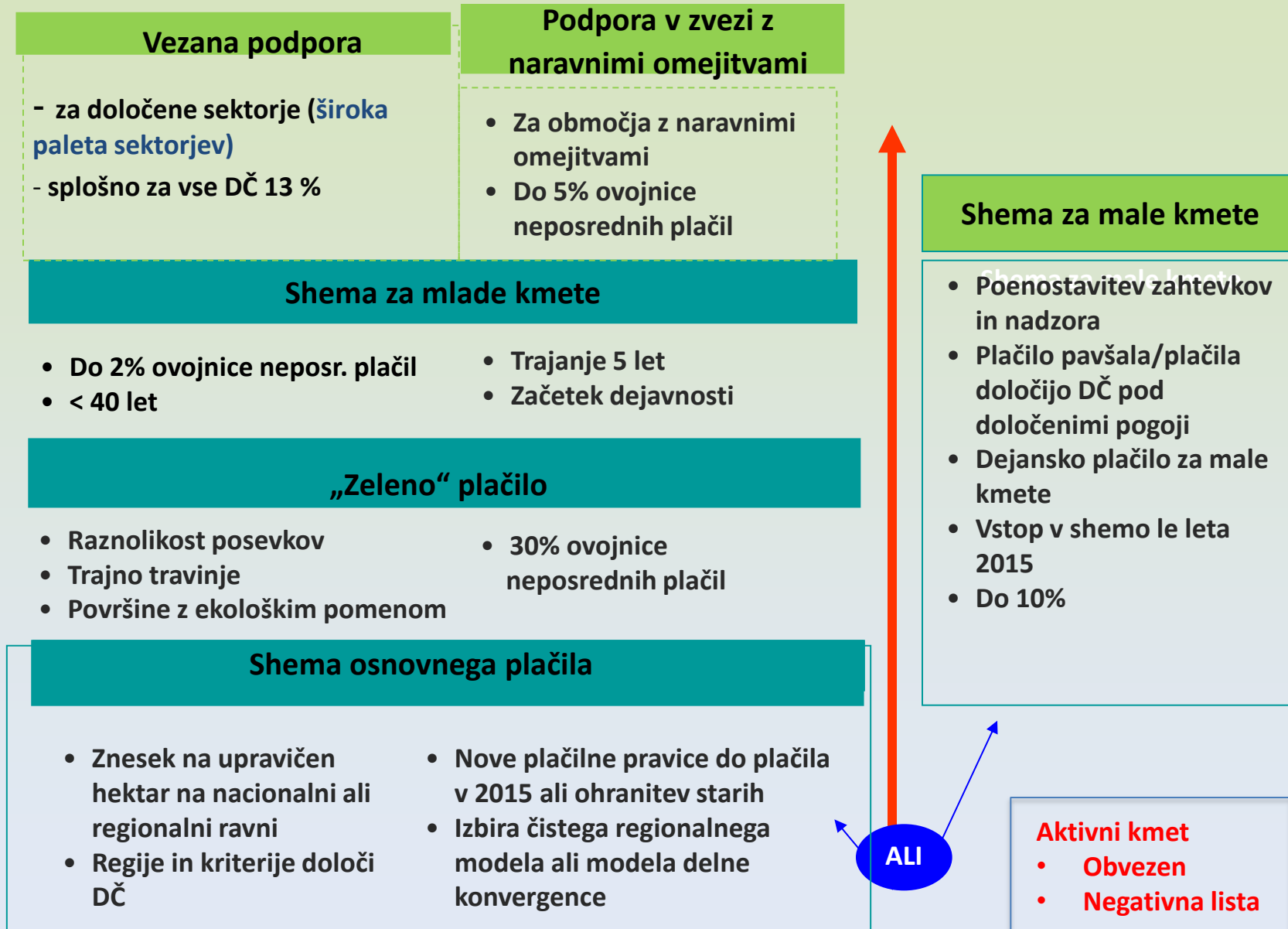
Predstavitev nove ureditve neposrednih plačil in ukrepov Programa razvoja podeželja RS 2014-2020 za trajnostno in ekonomsko vzdržno kmetovanje

januar – marec 2014

Darja Zadnik, Michaela Vidič, Miran Sotlar

Nova ureditev na področju neposrednih plačil od 2015 do 2020

Zeleno plačilo

Raznolikost poljščin

- kmetije 10-30 ha njiv - vsaj 2 poljščini, katerih glavna ne sme presegati 75 %,
- nad 30 ha njiv - vsaj 3 poljščine - glavna ne presega 75 % površin, dve glavni skupaj ne presegata 95 %
- stanje v Sloveniji - več kot 10 ha njivskih površin ima okoli 3.000 KMG

Ohranjanje trajnega travinja

- ohranjanje trajnega travinja se izvaja na nivoju države ,
- znižanje v državi ne sme biti več kot 5% (individualno raven)

Površine z ekološkim pomenom (PEP)

- prag več kot 15 ha njiv (v Sloveniji 1.668 KMG)
- min 5 % PEP; od 2018 - 7 % PEP na podlagi poročila Komisije
- praha, terase, krajinski elementi, varovalni pasovi, pogozdene površine, površine pod ekvivalentnimi ukrepi, zeleni pokrov, rob gozda, površine z rastlinami, ki vežejo dušik

Dodatno plačilo za mlade kmete

- Obvezna shema za DČ
- Države članice namenijo do 2 % nacionalne ovojnice
- Pogoji:
  - prvič nosilci KMG ali so kmetijo že prevzeli v petih letih pred 2014
  - starost največ 40 let v letu vložitve zahtevka
- Za obdobje do 5 let.
- Dodatno plačilo (pavšal) enako 25% zneska osnovnega plačila

Proizvodno vezana plačila

- Prostovoljna shema
- Do 13% nacionalne ovojnice oziroma nad 13% na podlagi odobritve s strani Komisije
- Za sektorje: žita, oljnice, beljakovinske rastline, zrnate stročnice, lan, konoplja, riž, lupinarji, krompir za škrob, mleko in mlečni izdelki, semena, ovce in koze, govedo, olivno olje, sviloprejke, posušena krma, hmelj, sladkorna pesa, sladkorni trs in cikorija, sadje in zelenjava in hitro rastoči panjevec
- Za specifično obliko kmetovanja ali sektorje v težavah, ki imajo ekonomski ali socialni pomen na način, da se ohranja raven proizvodnje

Shema za male kmete

- Prostovoljna shema za državo in za kmeta
- Države članice namenijo do 10 % nacionalne ovojnice
- Vključitev v shemo le v prvem letu izvajanja, možen kasnejši izstop (kadarkoli)
- Znesek plačila med 200 - 1250€
- Kmetije niso obvezane izvajati ozelenitve in so izvzete iz kontrol navzkrižne skladnosti.
- Niso upravičene do proizvodno vezanih plačil in plačil za mlade kmete.

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 (prvi predlog)

V predlogu je 13 ukrepov:

1. Prenos znanja
2. Pomoč pri uporabi storitev svetovanja
3. Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila
4. Naložbe v osnovna sredstva
5. Razvoj kmetij in podjetij
6. Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa
7. Skupine in organizacije proizvajalcev

Program razvoja podeželja RS za obdobje 2014-2020 (prvi predlog)

8. Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila
9. Ekološko kmetovanje
10. Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami
11. Dobrobit živali
12. Sodelovanje
13. Leader

Oblike podpor: nepovratna in povratna sredstva

Katalog stroškov za izvajanje ukrepov PRP 2014-2020: opredeljene najvišje priznane vrednosti upravičenih stroškov

Prispevki v naravi so pri nekaterih ukrepih lahko upravičeni

Možnost predplačil pri nekaterih ukrepih

Vnaprejšnje načrtovanje javnih razpisov in **večja stabilnost pogojev** med razpisi

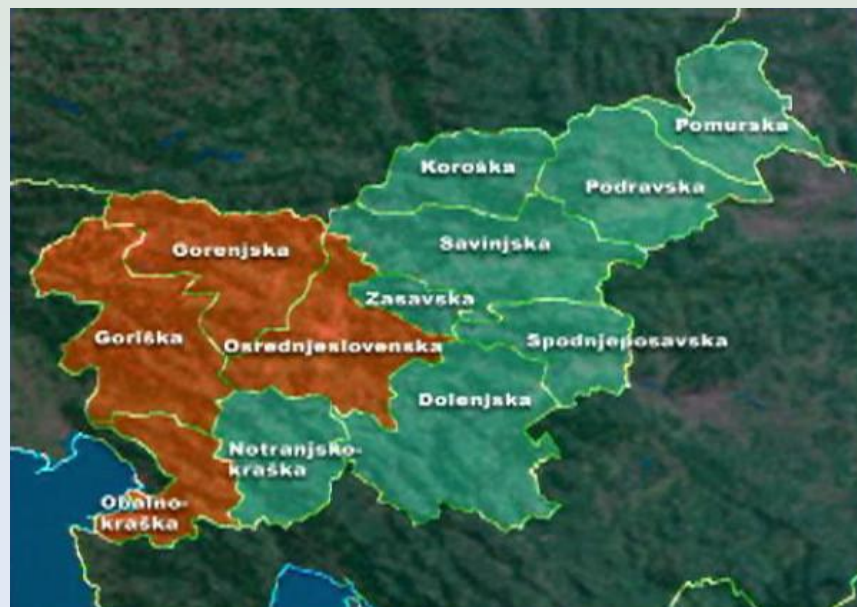
Terminski in finančni načrt

Dokument, poslan na EK, se še spreminja.

Objava prvih javnih razpisov v decembru 2014.

Za izvajanje PRP 2014-2020 je na voljo 1.099.038.263 evrov.

Razpoložljiva sredstva je treba razdeliti med V in Z Slovenijo – trenutno predlog 65 : 35.

1. Prenos znanja

Namen : povečati raven usposobljenosti ciljnih skupin → krepitev konkurenčnosti, učinkovitosti.

različne oblike prenosa znanja; vključuje tudi demonstracijske projekte, **EU uredba** ponuja tudi kratkoročne izmenjave za upravljanje kmetij....

PRP 2014-20: dva podukrepa:

A) Usposabljanje in pridobivanje strokovnih znanj (tečaji , delavnice...)

B) Demonstracijski projekti (zlasti praktično znanje, prenos dobrih praks) – lahko na kmetijah, ki bodo vključene v ukrep sodelovanja, v poskusnih centrih....

1. Prenos znanja

Pripravljen bo **nabor usposabljanj** (izhodišče za izvajanje ukrepa). Potrebe po znanju identificirane po načelu >>od spodaj navzgor<<.

Dva sklopa usposabljanj:

- **obvezna** (dobrobit živali, KOPOP, ekološko kmetovanje)
  - = vstopni pogoj v ukrep PRP14-20,
  - = izvajanje obveznosti (vsakoletna usposabljanja)
- **ostala usposabljanja** (želja po znanju)

Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči **izvajalcem dejavnosti prenosa znanja**, na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje.

2. Pomoč pri uporabi storitev svetovanja

Namen:

- omogočiti KMG **brezplačen dostop do uporabe individualnega svetovanja.**

Podprta bodo svetovanja za naslednje vsebine:

- izdelave programa dobrobiti živali (pogoj za vstop v ukrep DŽ);
- izdelave individualnega načrta preusmeritve kmetijskih gospodarstev iz konvencionalne v ekološko pridelavo (pogoj za vstop v ukrep - KMG, ki na novo vstopajo v ukrep EK)
- **izvedbe obveznega individualnega svetovanja**, ki jih morajo 1 x v času trajanja obveznosti uporabiti upravičenci, vključeni v ukrepe KOPOP, EK in DŽ.

Cilj: zmanjševanja stopnje napake.

Podpora se izplača **izvajalcu svetovanja** na podlagi predpisov, ki urejajo javno naročanje

Izvajalec svetovanj: organizacije javnega prava in organizacije zasebnega prava.

Ukrep, bo začel izvajati že v letu 2014

11,1 mio

3. Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila

€ 3,3 mio

3.1. Novo sodelovanje kmetov v shemah kakovosti

Upravičeni so stalni stroški, ki nastanejo zaradi vključitve v shemo kakovosti (stroški kontrol, analiz, članarin ...)

Upravičenci: KG in skupine kmetov, ki na novo vstopajo ali so iz obdobja 2007-13 še upravičeni do podpore (5 let)

Stopnja podpore: največ 5 let v obliki letnega plačila, max. 3.000 EUR/leto na posamezno shemo

3. Sheme kakovosti za kmetijske proizvode in živila

3.2. Dejavnost informiranja in promocije za proizvode, ki so zajeti v shemah kakovosti

Upravičeni so stroški, nastali pri aktivnostih informiranja in pospeševanja prodaje (organizacija in sodelovanje na sejnih, tržnicah, razstavah..; stroški oglaševanja; stroški promocijskega materiala...)

Upravičenci: pravne osebe, registrirane kot skupina kmetov ali proizvajalcev, vključenih v eno od shem kakovosti

Stopnja podpore: do 70% priznanih stroškov projekta

Upravičene sheme kakovosti so:

Sheme kakovosti vzpostavljene v skladu z EU

- Zaščiten geografska označba
- Zaščiten označba porekla
- Zajamčena tradicionalna posebnost
- Ekološka pridelava in predelava
- Geografska označba žganih pijač
- Vina z označbo porekla (kakovostno vino ZGP, vrhunsko vino ZGP, vino PTP)

Sheme kakovosti nacionalna zakonodaja:

- Višja kakovost
- Dobrote z naših kmetij

Prostovoljne sheme certificiranja, za katere država priznava, da so v skladu s smernicami Unije

Kmetijski pridelki oz. živila z neobveznimi navedbami kakovosti:

- Gorski proizvodi
- Z moje kmetije

4. Naložbe v osnovna sredstva

V tem ukrepu zajeti vsi investicijski ukrepi, vezani na primarno proizvodnjo, predelavo in infrastrukturo ter neproizvodne naložbe

4.1. Naložbe, ki izboljšajo splošno učinkovitost in trajnost kmetijskega gospodarstva

4.2. Naložbe, ki zadevajo predelavo in/ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi

4.3. Naložbe, ki zadevajo infrastrukturo, povezano z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva

4.1. Naložbe, ki izboljšajo splošno učinkovitost in trajnost kmetijskega gospodarstva

€ 116,2mio

Podpore za prestrukturiranje-naložbe, ki ne povečujejo proizvodnje

Namen teh naložb je:

- povečevanja učinkovite rabe virov in zniževanja stroškov;
- prilagajanja na novo uvedene standarde;
- povečanja okoljske učinkovitosti, blaženja podnebnih sprememb

Prednostno bodo podprte naložbe:

- kolektivne (skupne) naložbe v objekte in pripadajočo opremo;
- v kmetijska gospodarstva, ki ležijo na gorskih območjih in se pretežno ukvarjajo z živinorejo.
- v sektorje, ki omogočajo višjo dodano vrednost.

Podpore za naložbe, ki povečujejo proizvodne kapacitete

Prednostno bodo podprte naložbe:

- v sektorje, za katere je v Sloveniji značilna nizka samooskrba;
- v sektorje, ki so delovno intenzivnejši in zaradi povečanja proizvodnih kapacitet lahko prispevajo tudi k ustvarjenju novih delovnih mest, vključno s socialnim podjetništvom.

4.1. Naložbe, ki izboljšajo splošno učinkovitost in trajnost kmetijskega gospodarstva

Velikost naložb:

- **enostavne** (skupna vrednost ne presega 100.000 evrov)
  - Ni zahteve po pripravi poslovnega načrta
  - Ni zahteve po vodenju poslovnih knjig (dovoljen FADN).
- **zahtevne**
  - Potreben poslovni načrt.
  - Potrebno voditi poslovne knjige vsaj eno zaključeno poslovno leto pred oddajo vloge.

Upravičeni stroški: gradnja, nakup opreme in mehanizacije, splošni stroški

- upravičen nakup samo specialne kmetijske mehanizacije – izjema kolektivne/skupne naložbe in EIP

4.1. Naložbe, ki izboljšajo splošno učinkovitost in trajnost kmetijskega gospodarstva

Zneski in stopnje podpore:

Najvišji delež javne podpore znaša **do 30 % priznane vrednosti naložbe**, ki se lahko poveča:

- za 10 odstotnih točk za naložbe na OMD (vsaj 50 % zemljišč v uporabi);
- za 15 odstotnih točk za naložbe, povezane z ukrepom Kmetijsko okoljska plačila in/ali Ekološko kmetovanje (50 % zemljišč vključenih v ta dva ukrepa);
- za 20 odstotnih točk - mladi kmetje in
- za 20 odstotnih točk za EIP in kolektivne/skupne naložbe.

Deleži podpore se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 70 % priznane vrednosti naložbe.

4.2. Naložbe, ki zadevajo predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k

Pogodbi

€ 77,6 mio

Podpora se dodeli živilskopredelovalnim obratom, kmetijskim gospodarstvom, kmetom ali planinam za izvedbo naložb v predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov.

Prednostno bodo podprte naložbe, ki bodo:

- prispevale k širitvi obstoječe dejavnosti in s tem lahko prispevale tudi k ustvarjenju novih delovnih mest,
- kolektivne/skupne naložbe, ki omogočajo večjo izkoriščenost proizvodnih kapacitet ter omogočajo porazdelitev stroškov med več subjektov ter
- prispevale h krepitvi kratkih dobavnih verig.

4.2. Naložbe, ki zadevajo predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi

Podpora se dodeljuje v obliki nepovratnih in povratnih sredstev.

Najvišji delež podpore znaša 30 % priznane vrednosti naložbe, ki se lahko poveča za:

- 5 odstotnih točk za naložbe v predelavo ali trženje ekoloških proizvodov;
- 5 odstotnih točk za naložbe v povečanje okoljske učinkovitosti;
- 20 odstotnih točk, kadar gre za kolektivne naložbe;
- 20 odstotnih točk, kadar gre za dejavnosti, ki prejemajo podporo v okviru EIP.

Deleži podpore se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 50 % priznane vrednosti naložbe, razen v primeru naložb povezanih z EIP, ko lahko delež podpore doseže 70 %.

4.2. Naložbe, ki zadevajo predelavo ali trženje kmetijskih proizvodov iz Priloge I k Pogodbi

Podpora se dodeljuje v obliki nepovratnih in povratnih sredstev.

Najvišji delež podpore znaša 30 % priznane vrednosti naložbe, ki se lahko poveča za:

- 5 odstotnih točk za naložbe v predelavo ali trženje ekoloških proizvodov;
- 5 odstotnih točk za naložbe v povečanje okoljske učinkovitosti;
- 20 odstotnih točk, kadar gre za kolektivne naložbe;
- 20 odstotnih točk, kadar gre za dejavnosti, ki prejemajo podporo v okviru EIP.

Deleži podpore se lahko seštevajo, vendar ne smejo preseči 50 % priznane vrednosti naložbe, razen v primeru naložb povezanih z EIP, ko lahko delež podpore doseže 70 %.

4.3. Naložbe, ki zadevajo infrastrukturo, povezano z razvojem in prilagoditvijo kmetijstva

€ 38,9 mio

Upravičene aktivnosti:

- izvedba komasacij, medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, razdružitev solastnine kmetijskih zemljišč in arondacije;
- izvedba agromelioracij;
- ureditev namakalnih sistemov, njihove tehnološke posodobitve in nakup namakalne;
- ureditev zasebne infrastrukture na kmetijskih gospodarstvih in živilskopredelovalnih obratih;
- gradnja in rekonstrukcija gozdnih cest in gozdnih vlak ter pripravo gozdnih vlak.

- Podpora se dodeli v obliki nepovratne finančne pomoči.

Vrsta naložbe	Delež podpore v %
Komasacije, medsebojna menjava kmetijskih zemljišč, razdružitev solastnine kmetijskih zemljišč in arondacije	100
Agromelioracije	100
Namakalni sistemi	100
Namakalna oprema	50
Zasebna infrastruktura na gorskih območjih	50
Gozdna infrastruktura	50

5. Razvoj kmetij in podjetij

- 5.1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete –** spodbuditi mlade, da se odločijo za zagon kmetije in si na kmetiji ustvarijo delovno mesto za polni delovni čas
- 5.2. Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti –** spodbuditi razvoj nekmetijskih dejavnosti, kar je še posebej pomembno za majhne kmetije in kmetije z nizko stopnjo tržne usmerjenosti ter tiste z gospodarsko in razvojno šibkejših območij, ki si tako lahko ustvarijo dodatne vire dohodka in si zagotovijo ekonomsko in socialno stabilnost.

5.1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete € 62,4 mio

Upravičeni stroški:

Delno na podlagi pavšalnih ocen iz Kataloga stroškov za izvajanje ukrepov PRP (npr. plačilo prispevkov, vodenje knjigovodstva, usposabljanje in izobraževanje)

Z računi za nakup: kmetijskih površin, živali, plačilnih pravic, rabljene ali nove mehanizacije in opreme

5.1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

• Pogoji za upravičenost:

1. Upravičenec do podpore je mladi kmet, ki je nosilec kmetije, ki je vpisana v RKG.
2. Upravičenec je lastnik ali delni lastnik kmetije.
3. Velikost kmetije mora izpolnjevati pogoje mikro ali malega podjetja.
4. Upravičenec mora v 18 mesecih od datuma vzpostavitve kmetije zagotoviti skladnost z opredelitvijo aktivnega kmeta.
5. Upravičenec si mora najkasneje v devetih mesecih na kmetiji ustvariti delovno mesto za polni delovni čas.
6. Poslovni načrt za obdobje petih let - začetek izvajanja najkasneje v 9. mesecih od izdaje odločbe o odobritvi pomoči.
7. Upravičenec mora vzpostaviti vodenje poslovnih knjig najkasneje v devetih mesecih od datuma odločbe.

Podpora se zagotovi v obliki **nepovratne finančne pomoči, ki se izplača v dveh obrokih** v obdobju največ treh let.

5.1. Pomoč za zagon dejavnosti za mlade kmete

Najvišji možni znesek podpore

max. 60.000 EUR na mladega kmeta

Višina podpore se izračuna glede na

doseženo število točk pri merilih za izbor (40 %), kar predstavlja do 24.000 evrov

višino predvidenih naložb v poslovnem načrtu (60 %), kar predstavlja do 36.000 evrov.

Podpora se izplača v dveh obrokih

prvi obrok ob odobritvi vloge:
70 % dodeljenih sredstev

drugi obrok po pravilni izvedbi aktivnosti iz poslovnega načrta:
30 % dodeljenih sredstev

5.2. Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti € 66,5 mio

Prednostno bodo podprta naložbe, ki bodo:

- v povezavi z lokalno samooskrbo, zelenim turizmom, naravno in kulturno dediščino ter tradicionalnimi znanji, socialnim podjetništvom, socialno-varstvenimi storitvami, ravnanjem z organskimi odpadki ter obnovljivimi viri energije,
- ustvarile pogoje za vzpostavitev zelenih delovnih mest oziroma dodatni vir dohodka na kmetiji.

5.2. Naložbe v vzpostavitev in razvoj nekmetijskih dejavnosti

Vrsta podpore:

V okviru tega ukrepa bo dodeljena povratna podpora v obliki finančnega inženiringa, kot so garancije za kredite s subvencionirano obrestno mero ter krediti.

Pogoji upravičenosti (dopolnilne dejavnosti na kmetiji):

- Predložitev poslovnega načrta
- Na kmetiji mora biti vzpostavljeno novo delovno mesto v roku 12 mesecev od prejema pomoči za najmanj obdobje 24 mesecev
- Ohranitev delovnega mesta, v kolikor ima kmetija že zaposlene
- Naložbena aktivnost mora biti zaključena v obdobju dveh let od prejema pomoči

6. Naložbe v gozdarske tehnologije ter predelavo in mobilizacijo lesa

6.1. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa

6.2. Naložbe v neindustrijsko predelavo lesa

6.1. Naložbe v nakup nove mehanizacije in opreme za sečnjo in spravilo lesa € 11,9 mio

Kriteriji upravičenosti:

- velikost gozdne posesti upravičenca ali upravičenec mora zagotoviti zadostno količino opravljenega dela v gozdu v obdobju 3-5 letih pred objavo javnega razpisa;
- upravičenec mora predložiti dokazilo o opravljenem izobraževanju iz varnega dela v gozdu;
- sečnja in spravilo s podprtimi naložbami se mora izvajati skladno z gozdnogojitvenimi načrti.

Stopnja pomoči znaša:

- do 65 % zneska upravičene naložbe v manj razvitih regijah (Vzhodna Slovenija)
- do 40 % zneska upravičene naložbe v drugih regijah (Zahodna Slovenija)

6.2. Naložbe v neindustrijsko predelavo lesa

€ 28 mio

Neindustrijska predelava lesa je dejavnost, ki jo izvajajo le podjetja:

- ki zaposlujejo do 50 zaposlenih,
- njihova nominalna kapaciteta dejavnosti znaša pri žagarskih obratih do 100.000 m³ vhoda za proizvodnjo letno, pri furnirskih obratih za listavce do 5.000 m³ vhoda za proizvodnjo letno ter pri obratih za proizvodnjo pelet do 5.000 ton proizvodnje pelet letno ter
- izvajajo dejavnost iz Seznama dejavnosti in proizvodov predelave lesa.

Stopnja pomoči znaša:

- do 50 % zneska upravičene naložbe v manj razvitih regijah (V Slovenija)
- do 40 % zneska upravičene naložbe v drugih regijah (Z Slovenija)

Najnižji znesek podpore znaša 3.500 evrov na vlogo. Upravičenec lahko v celotnem programskem obdobju pridobi največ 7.000.000 evrov.

7. Skupine in organizacije proizvajalcev

Cilj: izboljšati učinkovitost trga

- **SLO zaostaja** na področju povezovanja proizvajalcev, organizirane prodaje in skupnega nastopa na trgu ;

- naraščajočega povpraševanja potrošnikov, še zlasti pri proizvodih višje kakovosti

- SP ali OP mora imeti **minimalno 3 člane**, morajo **tržiti svoje proizvode vsaj 3 leta pred ustanovitvijo** skupine
- SP ali OP združuje proizvajalce:
  - Določenega sektorja (npr.: sadje in zelenjava, ekološki mlečni proizvodi, mleko, rdeče meso) ali
  - Regije oziroma lokalnega okolja (npr: primorsko sadje in zelenjava, proizvodi Pohorja) ali
  - Kmetijskega oz. gozdarskega proizvoda (npr.: Primorske češnje) ali
  - Proizvodov iz shem kakovosti (npr.: Prekmurska šunka, Ptujski luk)

Skupina proizvajalcev
"RDEČE EKO MESO"

7. Skupine in organizacije proizvajalcev

Dodelitev pomoči za namene

- lažjega ustanavljanja in delovanja SP in OP na področjih **kmetijstva** in **gozdarstva**
- prilagajanja **produkcije** in **obsega proizvodnje zahtevam trga**;
- kritje **stroškov vzpostavitve in začetnega delovanja** (administrativni stroški, stroški usposobitve prostorov, registracije, priprave skupnih pravil o proizvodnji)
- nakupa **informacijske tehnologije** in **ostale opreme**
- stroški **skupnega trženja blaga**, vključno s **pripravo za prodajo**, centralizacijo prodaje in **dobavo grosistom**,
- stroški plače za **enega stalno zaposlenega delavca**
- stroški nabave **opreme potrebne za skupno trženje skupine proizvajalcev**
- drugih dejavnosti, (pridobivanje poslovnega znanja ...)

7. Skupine in organizacije proizvajalcev

Pavšalna pomoč:

- se izplača v letnih obrokih za prvih pet let po datumu priznanja SP ali OP na podlagi njenega poslovnega načrta.
- se izračuna na podlagi letne tržne proizvodnje skupine.
- stopnja pomoči znaša 10 % in se postopno znižuje : 10% - 10% - 9% - 8% - 7% deleža tržne proizvodnje

Najvišji znesek na leto ne sme presegati 100.000 evrov.

- Podpora se lahko izplačuje za ustanovitev tudi po tem, ko je bila skupina proizvajalcev priznana kot organizacija proizvajalcev v okviru I. stebra.

8. KOPOP-Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

Novost:

- KOP + **podnebna komponenta**
- Namesto dosedanjega paketnega pristopa prehajamo na **sklop osnovnih zahtev in nabor različnih dodatnih zahtev**
- EK – samostojen ukrep
- Integrirana pridelava - standard

KOPOP spodbuja **nadstandardne sonaravne kmetijske prakse**, ki so usmerjene v 5 prednostnih področij ukrepanja:

- ohranjanje biotske raznovrstnosti
- ohranjanje krajine
- ustrezno gospodarjenje z vodami
- ustrezno upravljanje s tlemi
- blaženje in prilagajanje kmetovanja podnebnim spremembam

8. KOPOP - Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

Zahteve za izvajanje KOPOP: skupaj 43 zahtev

Osnovne zahteve (4):

- vsakoletno 4-urno usposabljanje,
- uporabo storitev svetovanja (1x v času trajanja obveznosti),
- vodenje evidenc o vseh delovnih opravilih in
- prepoved uporabe blata iz komunalnih čistilnih naprav

Dodatne zahteve (39):

- so razdeljene v 8 shem, ki se nanašajo na nadstandardne kmetijske prakse glede:
  - gnojenja (7)
  - varstva rastlin (6)
  - posevkov/kolobarjenja (5)
  - obdelave/oskrbe (6)
  - košnje/paše (8)
  - planin (2)
  - genskih virov (2)
  - sobivanja z zvermi in divjadjo (3)

Poleg **vseh osnovnih** zahtev je potrebno izvajati še **najmanj 3 dodatne zahteve** po lastni izbiri.

8. KOPOP – Dodatne zahteve

Nekatere zahteve so nam poznane iz KOP, nekatere zahteve so nove

Primeri:

- Gnojenje na podlagi analiz tal in gnojilnih načrtov
- Uporabljajo se lahko samo gnojila, ki so dovoljena v ekološki pridelavi
- Gnojenje z mineralnimi gnojili ni dovoljeno, lahko pa se gnoji le z živalskimi gnojili
- Uporabljajo se lahko samo fitofarmacevtska sredstva in drugi pripravki za varstvo rastlin, ki so dovoljeni v ekološki pridelavi
- Uporaba feromonskih vab
- Uporaba metode konfuzije in dezorientacije

8. KOPOP – Dodatne zahteve

- Setev na sušo odpornejših kmetijskih rastlin
- Strmi travniki z nagibom 35–50 % in/ali z nagibom nad 50 %: najmanj enkratna košnja in spravilo letno
- Spravilo suhe krme s travinja
- Reja avtohtonih pasem domačih živali
- Pridelava avtohtonih in tradicionalnih sort kmetijskih rastlin
- itd.... (39)

8. KOPOP - Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

dodatne zahteve se lahko izvajajo:

- **na območju celotne Slovenije** in prispevajo k varovanju okolja nasploh,
- **na območjih, ki so problematična z vidika onesnaževanja kmetijskega izvora** (prispevna območja vodnih teles površinskih voda ....)
- **na območjih, ki so pomembna za ohranjanje biotske raznovrstnosti** (ekološko pomembna območja posebnih travniških habitatov, najbolj ranljiva travnišča znotraj območij Natura 2000, osrednje območje pojavljanja medveda in volka...).

KOPOP = plačila za pokrivanje dodatnih stroškov in za kritje izgub prihodka

- **osnovno plačilo** na KMG - obvezno izvajanje osnovnih zahtev;
- **plačilo na hektar (oz. na GVŽ** v primeru reje avtohtonih pasem domačih živali) - za najmanj **3 ali več** dodatnih zahtev po lastni izbiri

Zneski podpore za posamezno zahtevo še niso znani - potrebna je izdelava kalkulacij.

Znižanje plačil:

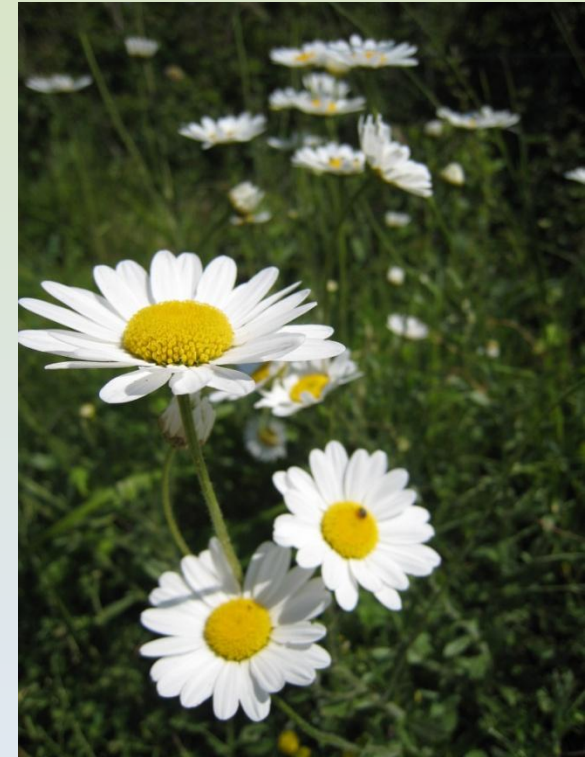
Če na KMG skupni obseg kmetijskih zemljišč, vključenih v dodatne zahteve, presega 100 ha, se znesek plačil za te dodatne zahteve zniža za 50 % za tiste površine, ki presegajo 100 ha (enako tudi pri OMD, EKO).

8. KOPOP - Kmetijsko okoljska in kmetijsko podnebna plačila

Vstopni pogoji:

- KMG vpisano v RKG
- predhodno **usposabljanje kmetov (6 ur)**,
- izdelava **načrta (programa) aktivnosti KMG**
oz. planine

več zahtevkov kot je sredstev → izbor na
podlagi meril (velikost, št. dodatnih zahtev,
EK, avtohtone pasme....)

210,7 mio

OPOZORILO ZA L. 2014 za izvajalce KOP

Ob oddaji zbirne vloge 2014 je potrebno imeti narejen **gnojilni načrt** za vsak GERK, na katerem se uporablja mineralna gnojila, ker bo potrebno pri oddaji zbirne vloge podati izjavo o gnojenju.

Analiza tal za izdelavo gnojilnega načrta je lahko **od 1.1.2009** in novejša.

Ravno tako je potrebno imeti ob oddaji zb. vloge narejen 5-letni **kolobar** (za ukrepe, pri katerih je zahtevano).

9. Ekološko kmetovanje

Podpora : - **izvajanje EK**
- **preusmerjanje v EK**

Pogoji za vstop v EK:

- vključiti se **v kontrolo do 31. 12.** tekočega leta za naslednje leto
- **KMG vpisano v RKG**
- izdelan **načrt (program) aktivnosti KMG**
- spodnja meja **obtežbe travojedih živali**, ki so vključene v kontrolo ekološke pridelave oz. predelave mora biti **najmanj 0,5 GVŽ/ha** trajnega travinja.

Več zahtevkov kot je sredstev → izbor na podlagi meril (tržno usmerjenost KMG, vključenost v ekološko pridelavo semenskega materiala, vključenost v KOPOP....)

9. Ekološko kmetovanje

Zahteve :

- **vodenje evidenc** o vseh delovnih opravilih;
  - **pridobiti certifikat** za ekološko pridelavo oziroma predelavo ali dokazilo za biodinamično kmetovanje
  - udeležba na **usposabljanjih v obsegu najmanj 6 ur letno**;
  - v času trajanja obveznosti uporabiti storitev **svetovanja**
- Upravičenec za EK se lahko vključi tudi v izvajanje ukrepa KOPOP, vendar pri tem ne sme prihajati do podvajanja plačil
  - **Kmetijsko gospodarstvo, ki ne redi živali, ni upravičeno do plačila za trajno travinje** iz naslova ukrepa EK

Plačilo za trajno travinje je vezano na travojede živali, ki so vključene v kontrolo ekološke pridelave oz. predelave (govedo, drobnica, konji, jelenjad). **Spodnja meja obtežbe je najmanj 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja.** Če kmetijsko gospodarstvo obtežbe 0,5 GVŽ/ha trajnega travinja ne dosega, **lahko pridobi plačilo za toliko površin, za kolikor je zagotovljena ta obtežba**

9. Ekološko kmetovanje

Podpora v okviru tega ukrepa se dodeli na ha kmetijskih zemljišč
Vključeno bio-dinamično kmetovanje (pavšalni dodatek k plačilu).

Potrebna **izdelava kalkulacij**

Znižanje plačil:

Če na KMG skupni obseg kmetijskih zemljišč, vključenih v ukrep, presega 100 ha, se znesek plačil zniža za 50 % za tiste površine, ki presegajo 100 ha

V uredbi dovoljeno samo plačilo na ha, SLO predlaga, da se za čebele veže plačilo na panj

55,4 mio

10. Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami

Izravnalno plačilo na ha za zaustavitev trenda opuščanja kmetijske proizvodnje (dodatni stroški, izpad dohodka)

Pogoji:

- Za vsa obdelana kmetijska zemljišča na OMD
- Obveza, da bo aktiven kmet izvajal še naprej kmetijsko dejavnost
- Izpolnjevanje zahtev navzkrižne skladnosti

Dokler ne bo sprejeta nova razmejitev za druga območja (do 1.1.2018), se **ohranja obstoječo razmejitev OMD**, ki je veljavna v PRP 2007–2013 :

- Hribovsko-gorska območja (72%),
- Druga območja z naravnimi omejitvami (4%),
- Območja s posebnimi naravnimi omejitvami (10%)

10. Plačila območjem z naravnimi ali drugimi posebnimi omejitvami

Višina izravnalnega plačila ostaja enaka kot v obdobju 2007–2013.

Na podlagi veljavne razmejitve se pričakuje, da bo v ukrep vključenih 45.000 KMG (330.000 ha KZU).

Izravnalno plačilo je sestavljeno iz dveh delov:

fiksni (55%) in variabilni (45%) del.

Dvodelnost plačil bo v tej obliki trajala predvidoma najdlje do konca leta 2017 oz. do nove določitve območij z naravnimi omejitvami → biofizikalni kriteriji (zagotovitev enake obravnave kmetov v celotni EU)

Znižanje plačil:

Če na KMG skupni obseg kmetijskih zemljišč, vključenih v ukrep, presega 100 ha, se znesek plačil zniža za 50 % za tiste površine, ki presegajo 100 ha

278 mio

11. Dobrobit živali (DŽ)

cilji razvitih držav: - etično in odgovorno ravnanje z živalmi
- varnost in kakovost živil

Vstopni pogoji :

- KMG mora imeti najpozneje 1 dan pred vložitvijo vloge **izdelan program DŽ (za kmeta brezplačno)**
- **na dan izdelave programa DŽ** mora KMG rediti:
- **20 ali več plemenskih svinj oz. plemenskih mladic**, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na plemenske mladice, plemenske svinje ali tekače, **oziroma**
- **100 ali več prašičev pitancev**, če uveljavlja zahteve, ki se nanašajo na prašiče pitance.
- **ugotovitve** iz programa DŽ potrebno **vnesti v CRPš** najpozneje 1 dan pred vložitvijo vloge (vlaga se istočasno z zbirno vlogo)

Začetek izvajanja že s 1. 1. 2014! → Nujen čim prejšnji sprejem uredbe (je v medresorskem usklajevanju)

Do 7.3.2014 je potrebno sporočiti stalež za 1.1.,1.2.,1.3.2014

Namen: kritje dodatnih stroškov in izgubljen prihodek zaradi prevzetih obveznosti, ki presegajo predpisane zahteve iz NS, ter druge obvezne zahteve

11. Dobrobit živali (DŽ)

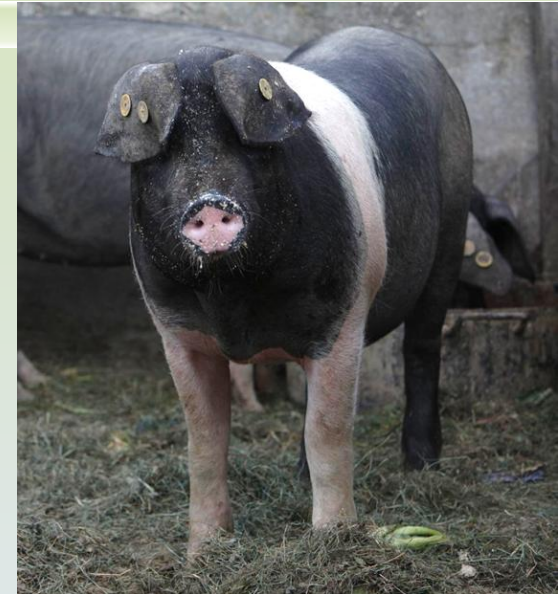
Obveznosti (za 1 leto, lahko se podaljšajo na max 7 let):

- obvezno **usposabljanje** v času trajanja obveznosti
- izbrati **vsaj 1 zahtevo iz nabora 11-tih zahtev**, vezanih na DŽ
- **mesečno sporočanja staleža** po kategorijah prašičev v CRPŠ (tudi , če je 0) in **beleženja premikov** po kategorijah.

Plačilo: na podlagi povprečnega števila živali (GVŽ), izračunano iz 12- tih podatkov o številu posameznih kategorij živali na vsak 1. dan v mesecu.

Skupna višina podpore:

Σ zneskov na GVŽ za posamezno zahtevo **X** povprečno število GVŽ posamezne kategorije, za katero se posamezna zahteva uveljavlja.

16,6 mio

11. Dobrobit živali

Primeri zahtev:

Zahteve, primerne za vse kategorije
(plemenske svinje, plemenske mladice,
tekače in pitance):

- osvetlitev (po dnevi vsaj 50 lux),
- preprečevanje vročinskega stresa

Zahteve za posamezne kategorije

- skupinska reja z izpustom,
- preprečevanje izčrpanosti plemenskih svinj v laktaciji;
- 10 % večja neovirana talna površina na žival v skupinskih boksih od predpisane
- itd....

Ukrep podpira raznovrstne oblike sodelovanja vsaj dveh subjektov, ki zajemajo naslednje vsebine:

- pilotne projekte,
- razvoj novih proizvodov, praks, postopkov in tehnologij na področju kmetijstva, prehrane in gozdarstva,
- horizontalno in vertikalno sodelovanje med udeleženci v dobavni verigi za razvoj kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov,
- promocijske dejavnosti na lokalni ravni, ki so povezane z razvojem kratkih dobavnih verig in lokalnih trgov,
- skupno ukrepanje za blažitev podnebnih sprememb ali prilagajanje nanje,
- skupinske pristope k okoljskim projektom in sedanjim okoljskim praksam, vključno z učinkovitim upravljanjem voda, rabo obnovljive energije in ohranjanjem kmetijske krajine,
- diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti v dejavnosti v zvezi z zdravstvenim varstvom, socialnim vključevanjem, kmetijstvom, ki ga podpira skupnost, ter izobraževanjem o okolju in hrani.

12. Sodelovanje

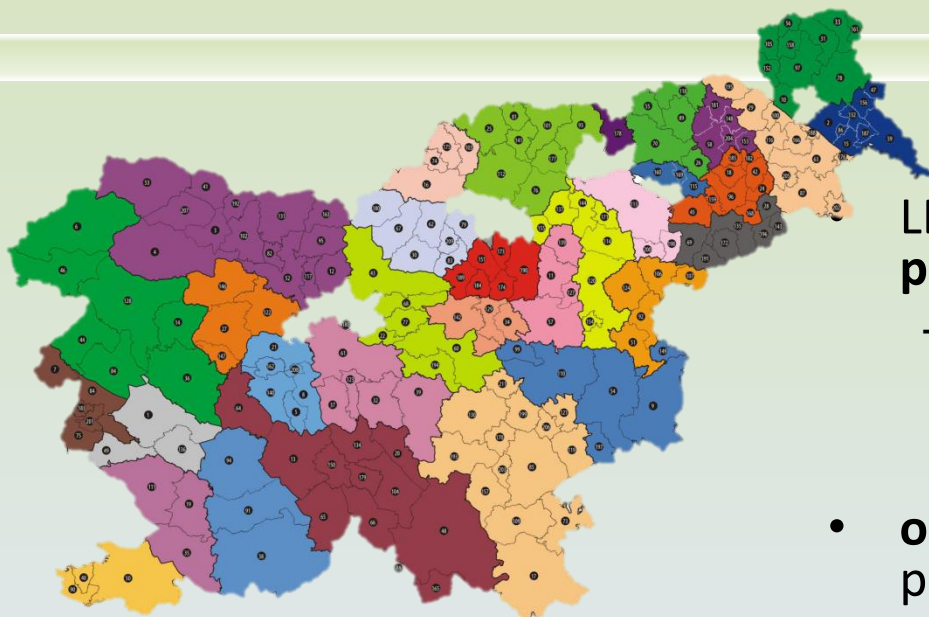
€ 20,5 mio

- ❑ Javni poziv za identifikacijo potreb predvidoma april 2014.
- ❑ Prvi javni razpis za projekte: konec leta 2014.

EIP = ustanovijo zainteresirani subjekti, kot so kmetje, raziskovalci, svetovalci, podjetja, nevladne organizacije in drugi akterji, ki delujejo v kmetijskem in živilskem sektorju, z namenom zapolnjevanja vrzeli med raziskavami in kmetijsko prakso preko spodbujanja hitrejše in širše uporabe inovativnih rešitev v praksi.

13. Leader

LEADER je orodje za **celovit lokalni razvoj po pristopu od spodaj navzgor**

- princip od spodaj navzgor nam na vseh področjih daje **občutek pripadnosti, lastništva** → pomembno tudi za razvoj podeželja
- **odločanje o razvoju je domena** lokalnih partnerstev - **LAS**,
- **LAS** na podlagi poznavanja razvojnih problemov in možnosti ter priložnosti svojega območja pripravijo celovito **LRS**
- **LRS** = strateški dokument za razvojne intervencije
- 2014 -2020 -možnost združevanje/širitev LAS

Primer:

2007 -2013 LAS za razvoj: 54 projektov (1 mio €)

13. Leader

V osrčju dežele terana

Pridelajmo in predelajmo na kmetiji

Konjeniške poti

Projekt KROG

13. Leader

Ključna načela za načrtovanje LRS v obdobju 2014–2020:

- jasno opredeljena prednostna področja vlaganj (analiza stanja in SWOT analiza) → le **2 prednostni področji**;
- večja koncentracija - tematsko osredotočenje sredstev;
- jasni in trajnostni rezultati
- uravnoveženost med zasebnimi in javnimi interesi
- odgovornost in transparentnost pri sprejemanju odločitev o razvoju

Začetek izvajanja že v letu 2014 (objava JR za pripravo LRS) → prioriteten sprejem nacionalne izvedbene uredbe LEADER.

13. Leader

Vrste podpore:

- **Pripravljalna podpora** – priprava LRS; združevanje/širitev LAS; usposabljanje in povezovanje za namen priprave LRS 2014-2020.
- **Izvajanje aktivnosti v okviru LRS** - sofinanciranje stroškov, nastalih pri izvedbi projektov, ki uresničujejo cilje LRS
- **Dejavnost sodelovanja** – stroški priprave in izvedbe projektov sodelovanja med LAS-i znotraj SLO; med LAS-i posameznih DČ; z LAS-i iz tretjih držav
- **Tekoči stroški in animacija** – stroški delovanja LAS-ov; animacij območja; pomoči morebitnim upravičencem za razvijanje projektne ideje in pripravo prijave.

Odprto vprašanje - organiziranost LAS (pravila državnih pomoči)

52,4 mio

13. Leader in novi pristopi

- **EK** nam daje možnost, da bi prihodnji program LEADER vključili v **lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost** - pristop CLLD („**Community Led Local Development**“)
- Pristop CLLD:
  - **ga lahko izvajajo vsi skladi SSO** (EKSRP, ESRR, ESS, ESPR, KS)
  - **za ESKRP je obvezen**, ni obvezen za ESS in ESRR,
  - njegov pristop temelji na principu od spodaj navzgor (na principu LEADER) in na pripravi LRS za vsa področja
- EK predlaga enotno metodologijo, ki bo omogočila povezano in celovito uporabo skladov za izvajanje LRS.
- Izkušnje iz preteklosti iz pobud **Equal** (ESS) in **Urban**(ESRR)
- **Odločitev Slovenije** glede izvajanja **CLLD še ni jasna!**

Potrebno je spodbujati lokalne skupnosti, da razvijajo **celovite pristope od spodaj navzgor**, spodbujati inovacije, spodbujati večjo učinkovitost politik EU.

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

**Prej, kot se bomo na krizo
navadili, prej je bo konec.....**

Krize:

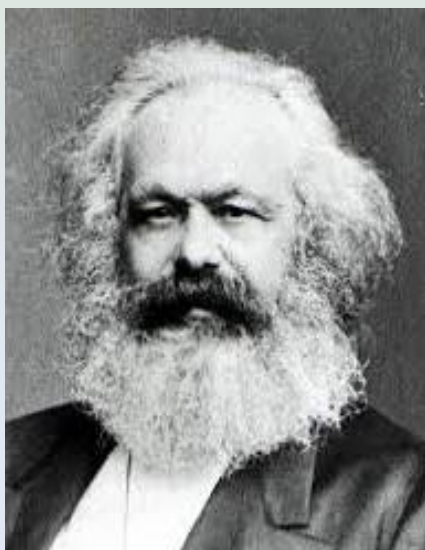
- v drugi polovici 19. stoletja
- velika recesija po 1. svetovni
vojni
- pomanjkanje po 2. svetovni
vojni
- itd.....

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

V čem se strinjata K. Marx in J.E. Krek?

“Generator kriz je vedno isti – imenuje se kapitalizem”

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

Kapitalizem je enako zlo kot komunizem (J.E.K.)

Zadružna zveza Slovenije je
pred 1. svetovno vojno
združevala 860 organizacij

Posojilno in konzumno društvo
z.o.o., Pobegi pri Kopru, 1896

Globalizacija in regionalizacija

Globalizacija:

- globalna podjetja (multinacionalke)
- visok delež tujih komponent v izdelkih
- nacionalnega poreklo ni več jasno

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

Regionalizacija:

- regionalna pripadnost in lojalnost
- samorazvoj lokalnih in regionalnih skupnosti
(samoiniciativnost, samoorganizacija, samoupravljanje)
- odgovorno gospodarjenje z naravnimi in pokrajinskimi
razvojnimi potenciali

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

Tradicionalni slovenski zajtrk:

- spodbujanje lokalne samooskrbe
- kakovostna hrana iz domačega okolja (0 km)
- izboljšanje prehranske varnosti

DAN SLOVENSKE HRANE

15. november 2013

Uživajmo lokalno hrano, ker je sezonsko dostopnejša, ima več vitaminov in višjo hranilno vrednost in je prepoznavna po bogatem in tradicionalnem okusu.

S tem podpiramo domačo proizvodnjo in delovna mesta, ohranjamo poseljenost, obdelanost in urejenost slovenskega podeželja, zagotavljamo prehransko varnost.

Zaradi krajših transportnih poti in manjše uporabe embalaže **varujemo okolje.**

IZBERITE HRANO, KI NIMA ZA SABO NA STOTINE KILOMETROV

Hrana s poreklom: poznamo jo, od kod prihaja iz nje, ki ga kupujemo. Poreklu imamo moč, da vplivamo na potrditve hrane.

Naj hrana ne postane odpadke!
Prilžna 42 % celotne odpadne hrane izhaja iz gospodinjstev. Najzastopljenejši vrsta je to je nakup prevelikih količin hrane in večji nakupov hitro pokvarljivih živil. Pomagajmo na to, ko nakupujemo!

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSKI, GOZDARSKI IN RIBIŠKI KOLTOVARSTVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSKI, GOZDARSKI IN RIBIŠKI KOLTOVARSTVO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSKI, GOZDARSKI IN RIBIŠKI KOLTOVARSTVO

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

Kriza je priložnost v preobleki:

- (pre)živeti je/bo treba
- dotok mladih in izobraženih v kmetijstvo
- nove ideje, pristopi, povezovanja

PRP 2014-2020 in trajnostno, ekonomsko vzdržno kmetovanje

Recept za premagovanje krize:

-sodelovanje

- sodelovanje

- sodelovanje

Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica

HVALA ZA POZORNOST

KGZS-ZAVOD GO

darja.zadnik@go.kgzs.si

michaela.vidic@go.kgzs.si

miran.sotlar@go.kgzs.si